

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Castitim našim čitateljem!

Včerajšnja številka našega lista je slavno c. kr. državno pravdnštvo dalo predsinočnjim zapleniti zaradi dveh odstavkov političnega razgleda, katerih prvi je razpravljal Zadrške dogodjaje, drugi pa potovanje barona Lapenne v Bosno in Hercegovino, in zaradi obširnega dopisa iz Dolja poleg Borovnice, ki je kazal tamošnje občinske zadeve. Včeraj dopoldne pa je slavno državno pravdnštvo po vrhu dalo zaseči še kratko notico mej domačimi stvarmi o nekem izreku tukajšnjega gimnazijskega vodje g. šolskega svetnika Smoleja!

Shod v Gdanskem.

Mej tem, ko novinarji o političnej suši tožijo in sem ter tja ugibljejo, kakov predmet bi zapletali v uvodne članke, ne miruje neutrudni duševni boj onih mož, katere je osoda izbrala voditelji državam. Skrivaj za kulisami se kleplje, pretehtuje, primerja in študira in stoprav, ko je izvršil skrivni generalni štab svoje načrte, razpošlje svoje poslance z ukazi v javnost, ki po bliskovem potu razširijo srečne ali nesrečne ideje državnikov na vse svetovne strani.

Takovo nenadno objavljeno, a gotovo sistematično pri zeleni mizi izvršeno dejanje je prehvapilo najbolj premetene politike 9. dan tega meseca, ko sta se objela v Gdanskem dva najmočnejših suverenov evropskih, carja Aleksander in Viljem.

Politiki se pripravljajo še vedno po listih, ali je ta nenadejani shod vladarjev dveh ogromnih, po mišljenju in naravi najbolj različnih narodov naslonjen na političen program; ali je združilo le osobno sočutje dve sosedni kronani glavi.

V resnici težak je odgovor v takej nenavadnej situaciji, ko se govori le o prijateljstvu, le o novih zvezah, le o miru zagotovljenem vsej Evropi za decenije.

Tako bi govoril pošten optimist in državljani, ki v lastnej domovini ne mara in ne želi političnih prememb niti predruženja razmer na zunaj. Vender nam Slovencem, ki deklamujemo, pojemo in sanjamo o boljšej, o krasnej bodočnosti svojega naroda in domovine, ne pristaje zdaj še optimizem. Ako hočemo doseči svoje idejale, vemo dobro, koliko trnja, kamenja nam je prehoditi, koliko sprememb se mora še izvršiti, predno si priborimo svoj cilj; predobro nam je znano, da brez truda ne delé nebesa niti izgubljenega, niti pričakovanega raja.

Zaradi tega mora zanimati slovanske narode vsak videzno še tako nepomenljiv prizor v politiki, kajti iz vsacega se razpletó lahko važni svetovni prevrati; kakor rodi lahko oblaček vihar, pogubljivo točo, — ali pa tudi težko pričakovan ploden dež.

Ako je shod dveh vladarjev politično brez pomembe, kakor trdijo posebno vsi oficijozni, se nam dozdeva vender neumevno, da se v ta prijateljski pozdrav meša tudi železni Bismark, o katerem vemo, da premisli vsak svoj korak in da je vse njegovo mišljenje in govorjenje le politika, nič drugega, da je slekel uže davno svojo meščansko togo in se zavil od glave do nog v palijum neutrudnega državnika.

Nasprotno zopet, če ima shod kronanih glav eminentno političen pomen, kje je ostala potem Avstrija, o katerej se vedno trdi, da ima povsod jednake politične interese z Nemčijo, da sta poslednji državi naslonjeni jedna na drugo, kakor otroka jedne matere, jedino izveličalnega nemštva! Pojasnila o tej uganki

nam niti naši najbolj navdušeni nemški propagandisti dati ne morejo, ti si ne upajo deamentovati, da nij bil zadnji shod sosednih cesarjev sistematično osnovan.

Prijatelji nemški, tu imate zopet dokaz o famoznej nemškej zvezi in njenej odkritosrčnosti. Kadar nas bodo potrebovali Nemci, se uže oglašé; dokler se jim smehlja sosed na levi in desni, smo jim nadležni.

Vender, ako si natančneje ogledamo evropski položaj, se nam pokaže naposled skrivna nit, ki nas vodi iz zdanjega političnega labirinta. Pozabiti ne smemo, da so nemški državniki vedno najbolj marljivi, kadar ima njih zapadni sosed količkaj zvezane roke, in da prežé, kedaj bi ga prijeli najlažje brez prevelicega hrupa in brez žalostnega nasledka.

Francoska ima obrnen zdaj svoj pogled na afrikanško obrežje, kamor škili tudi Italija. — Če bi se hoteli sprijeti poslednji dve, bi bilo, mislimo, Bismarku najbolj po godu se ve da, ko bi se posrečilo irredenti zaplesti še nas v svoje mreže. Nemci bi imeli potem prosto roko, Rusija bi lahko prestopila še jedenkrat Balkan in Anglija bi ostala popolnem izolirana in brez vpliva.

A naglašati moramo, da velja v svetovnej politiki gaslo: „Dulce ridentem amabo, non dulce loquentem.“ To mi razumemo tako, da se v politiki nijso sklepale še nikdar osobne prijateljske zveze, da ona ne pozna idejalov, temveč le goli realizem in dobiček. Državnike moremo primerjati istim slabim prijateljem, ki te obiskujejo, kadar jim zmanjka „nervus rerum“, sicer te komaj poznajo. Takove so naše misli o pristrčnosti Nemčije in Rusije. Podobni sta magnetičnim jednakim polom, ki se združita le, kadar jih prisili zunanja sila, sicer sta si nasproti, kakor noč in dan; jedna se umika

Listek.

„Slovanska jeka.“

Moški in ženski četverospjevi in zbori.

Slavnemu gospodu dr. Janezu Bleiweis, očetu slovenskega naroda, posvetil

Fran Grbič.

Z veliko radostjo pozdravljal bode slovenski narod novo zbirko Grbičevih skladb, katere so ne samo, kar se tiče melodije, temveč tudi glede pravilne harmonizacije izgledno lepo uglasbene. Fran Grbič, čegar čarobni glas občudovali so uže razen Slovencev tudi Hrvatje, Čehi, Nemci in Italijani in ki bode v kratkem razveseljeval v Lvovu naše brate Poljake s svojim srebrnim tenorom, on je izdal „slovansko jeko“, v katerej najdejo trije slovanski rodovi, namreč Čehi, Hrvatje in mi Slovenci skladbe zložene na besede v svojih na-

rečjih. Glasba je ravno umetnost, ki veže vse narode sveta, glasba je jezik, katerega razumejo in govoré povsodi in tako nas veže muzika zopet v slovanskem narodnem smislu, kar nam pričajo n. pr. pesni: „Naprej zastava slave“, „Kje dom je moj“, „Hej Slovani“ in dr., katere prepevajo vsi Slovani.

Žalibog, da še nijmamo redno izhajajočega muzikalnega lista, ki bi prinašal v vseh slovanskih narečjih zložene kompozicije in spise o slovanskej muziki. Tak list bi nas seznanjal s slovansko glasbeno literaturo in zgodovino ter bi pospeševal bratovsko zvezo. Pa kaj hočemo, počakati je treba!

Za naše slovanske skladatelje je pač malo izpodbudljivo, izdavat svoje kompozicije na lastne stroške, kajti vsak ima pri tem le materialno izgubo, ker ne speča toliko iztisov, da bi pokrili velike tiskovne stroške. To bitko izkušnjo je naš vrli Grbič tudi uže imel, a

vender ga to nij plašilo in z rodoljubno svojo požrtvovalnostjo podaril nam je zopet novo zbirko v čast sebi in narodu. Na 43. straneh obsega ta zbirka:

a) četverospjeve za moške glasove:

1. „Pred slovesom“, besede Iv. Resmanove; 2. „Ljubici pod oknom“, besede dr. Vošnjakove; 3. Najlepši“, besede V. Kurnikove; 4. „Ukazi“, besede Preširnov; 5. „Želja Slovenca na tujem“, besede V. Urbasove; 6. „Lahka noč“, besede Iv. Resmanove; 7. „Pod prozorom“, besede Iv. Zaharjeve, (hrvatsk tekst); 8. „Mila si mi“, besede I. Sundečičeve (hrvatsk tekst); 9. „Na lipici zelenej“, besede Iv. Resmanove;

b) četverospjeve za ženske glasove:

10. „Slavčku“, besede Sl. Janžkove; 11. „Bčelar“.

c) Zbore;

12. „Na vysosti hvězdy sviti“, basen od

drugej. Položaj Avstrije v denašnji situaciji pa zaznamujemo najbolje z besedami: Gorjé nam, kadar se nasprotni elementi bratijo!

L.—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. septembra.

Predsednikom upravnega sodišča je ime novan tajni svetnik Richard grof **Belcredi**, nekdanji ministerski predsednik.

Naš presvitli **cesar** je v Miskolczu, v Ogrskeji, kjer je navzočen pri manevrih, pri dvornej pojedini napil ruskemu carju: „Danes praznujemo rojstni dan mojega izvrstnega prijatelja, cesarja ruskega; jaz izpraznim kupico na njegovo zdravje.“ S temi besedami je pokazal naš presvitli cesar, da je Avstrija prijateljica Rusiji, in ostaneti še dalje zaveznici.

13. t. m. sta pričela gališki in štajarski **deželni zbor** svoje zasedanje.

15. t. m. uže smo poročali na prvi strani, kako so izpale prve volitve v **Hrvatskeji**: neugodno za neodvisno narodno stranko. „Obzor“ toži, da so činovniki iz vseh kotov privreli k volitvi, da so oddali glas vladnemu kandidatu. Pri agitaciji se je godilo po „Obzoru“ tako-le: „Ti su činovnici, imajući sveze sa gradjanstvom, te rodbinske, to poslovne, to službene, upotrebili te sveze, sapeli pojedine gradjane uza sebe, nekoje za vladu predobili, nekoje od glasovanja uzdržali.“ Tako je bilo mogoče, da je od 33 volitev dobila vlada 20 in opozicija 13 mest.

Vnanje države.

Shod **ruskega** in **nemškega** cesarja v Gdanskem, ki je izbudil v avstrijskeji žurnalistiki toliko hrupa in šuma, daje tudi ruskim listom povod, da pišo o tem shodu. Ruski listi pravijo, da ta shod nijma družega pomena, nego samo prejšnje prijateljstvo mej Rusijo in Nemčijo se je še bolj utrdilo. Pri tej priložnosti govore ruski listi tudi o ščuvanju od strani nekaterih dunajskih in peštanskih žurnalov. To ščuvanje jih prav nič ne žali, jim čisto nič ne vnema krvi, tako piše popolnem hladnokrvno „Novoje Vremja“: „Pri nas se nihče ne zmeni za ščuvalne članke šovinističnih avstro-ogrskih žurnalov: ti članki morejo le v Avstriji napraviti kak vtis, a tudi tu le neugoden. Kričanje rusohobov ne napravi rusko-avstrijske vojske; nasproti pa je mnogim to ščuvanje povod, da si predočijo opasnosti, katere bi pretile Avstriji vsled protislovanske politike... Avstrijska politika je dozdej izbuljala nezaupanje vseh balkanskih narodov, in menda so si zdaj posebno ogrski isti postavili nalogo, da to nezaupanje še netijo. Rusija tu lahko mirno gleda. Ruski vpliv mej narodi na balkanskem poluotoku je tako velik in tako neupogljiv, da se ne bode posrečilo nobenej sili, da bi jih odvrnila od Rusije, katerej se zahvaljujejo za zdanjo in bodočo svobodo in samostojnost. Čemu torej ničevna agitacija nekovi avstro-ogrskih sovražnikov Rusom?“ Mi mislimo, da je naša vlada previdna in modra

Bol. Jablonskeho, pohrvalil M. Golović, (česk in hrvatsk tekst); 13. „Zdravljica“, besede Preširnove; 14. „Zdravljica“, besede dr. L. Tomanove; 15. „Kolo“, spjeval G. Kovačević, jako originalna in prav v narodnem duhu zložena skladba; 16. „Zagrebu“, spjeval Avg. Šenoa, majestetična, izvrstna skladba; 17. „Kdo mëkym je“, besede J. Nernde, jako efektna skladba; 18. „Dijaška“, besede E. Volčičeve, vrlo lepa skladba; 19. „Slovanski brod“, besede Grbičeve, veličastna skladba, katera mora dopasti, ako jo poje močan moški zbor.

To vam je lepo število prelepih kompozicij in želeli bi le, da bodo naši rojaki prav obilo kupovali to zbirko, da najde naš neumorno delujoč Grbič vsaj toliko podpirateljev, da se mu vrnejo stroški. Bog nam ohrani še mnogaja leta tega odličnega in trudoljubivega slovenskega umetnika.

V. V.

dovolj, da se takim protiruskim agitatorjem ne bode dala zapeljati in ohranila popolno sporazumljenje z Rusijo.

„Kuryer poznanski“ priobčuje okrožnico **papeža** Leona XIII, ki jo je poslal vsem poljskim nadškofom, škofom in prelatom, ki so se udeležili romanja v Rim. V okrožnici tej hvali stanovitnost Poljakov v veri in jim obeta boljšo bodočnost. Konec se pa glasi: „Ne upade naj vam srčnost, če nij za vas prišel še dan miru; kakor je pustil izveličar najprej umreti Lazarju, ki ga je potem zopet oživel, tako pusti tudi včasih čakati z usmiljenjem, da v trenutku največjega obupa prinese pomoč in pokaže svojo previdnost in moč v svetlej luči“. Potem pa še opomina Poljake naj ne obupajo, „če jih cel svet pozabi in zapusti, Rim jih ne bode zapustil“.

O vstaji v **Kajiri** poročajo natančneje poročila, da je včeraj teden več kot 4000 mož s 30 kanoni obstopilo Abdinovo palačo, rezidenco kediva, in zahtevali so, naj se odpusti ministerstvo Riaz in naj se pomnoži vojska na 18.000 mož. Kedive jim je moral dovoliti, kar so zahtevali. Ko se je to zgodilo, so odšli. Vodje te vstaje so izdali okrožnico na vse tuje konzule in zagotavljali, da ne mislijo sovražno postopati proti Evropejcem.

Dopisi.

Iz Zagreba 15. septembra. [Izv. dop.]

Dozdej je znanih 49 volitev; od izvoljenih spada 32 k vladnej stranki, 8 k neodvisnej narodnej stranki, 6 k stranki prava, 2 k srbskeji neodvisnej stranki in 1 (Arnold v Belovaru) ne spada k nobenej stranki.

Od vladne stranke so nadalje izvoljeni: Miškatojić, Poh, Kraljević, baron Ožegović, dr. Spevec, dr. Subotić, M. Sladović, Bartolović (dvakrat), Peršić, Janković, Tito Babić (v Klanjci proti Sladoviću od stranke prava), grof dr. Teodor Pejačević (banov sin), Thaller, Lončarić, Steković; od neodvisne narodne stranke: Mrazović, Crnadak, Reiser, Matorović; od stranke prava: dr. David Starčević (v Čabru), Pisačić (v sv. Križi proti vladnemu Iv. Kukuljeviću-Sakcinskemu), odvetnik Tkalić v Virovitici. Dr. Ante Starčević je voljen tudi v Krasici, tedaj dvakrat. Od srbske opozicije je voljen dr. Dimitrijević. Brez virilistov šteje hrvatski sabor 75 izbranih zastopnikov. Vladi je gotova velika večina.

Dr. L. Vidrić kandidira v Velikej Gorici proti vladnemu Seitzu.

Iz Trsta 12. septembra. [Izviren dopis.]

(„Triester Tagblatt“. Nuova Antologia. List in društvo „Edinost“ pa volitev v V. okraji naše okolice. Veselica.) Zadnjič je tukajšnji „Tagblatt“ objavil članek o imenitnosti slovanskih narodov za obstanek našega cesarstva ter je v njem posebno poudarjal, kako neuspešno, kako nespametno je zatirati Slované, ki bodo prej ali slej pririli prav po naravnem zakonu na vrhunec političnega življenja. Ist članek obsega tudi nekaj mej nami uže davno znanih resnic, ki pa še nijso prodrle v naše vladne in uradne kroge. In res se ne bode ustanovil prej notranji mir mej narodi, dokler poudarjane resnice ne obveljajo v javnem življenji. Zato naj čitateljem „Slovenskega Naroda“ tu poslovenim par najimenitnejših stavkov iz rečenega članka. „Narodi, pravi „Tagblatt“, posebno poudarjajo pravico, po katerej smejo ohraniti in gojiti svojo zgodovinsko preteklost, svoje šege in običaje, svoj jezik in svojo naobraženost. Kdor jih ne moti pri uživanji te pravice, ki jim je kot prirojeno in zgodovinsko zagotovljeno pravo sveto, storil je uže premnogo za razvoj svobodnega državnega življenja; gotovo je za to storil več, nego oni apostoli modernega liberalizma, ki s svojega narodnega

stališča mislijo le na svobodni razvoj onega naroda, kateremu se sami prištevajo. Vsak narod prav naravno zahteva, da bi uradniki in sodniki z njim občevali le v njegovem jeziku, da bi vse razsodbe in odloki prihajali mu le v ujemu znanem narodnem jeziku in pismu; vsak narod če čuvati, da se narastaj ali zarod njegov dobro privadi jezika, v katerem se je otrok obračal do svojih starišev. Kdor koli bi narodu kratil to sveto pravo, zadovolil ga nikedar ne bode, ko bi mu tudi podelil čez mero drugih svobodomiselnih darov“. Tako „Tagblatt“. Naj bi vender uradni in vladni krogi na Primorskem slušali njegove besede ter se po njih ravnali. Zdej pač nijmamo mi Primorjani dosti nade, da bi se uresničile uže tolikokrat nam storjene obljube; uresničile se ne bodo nikdar, dokler so načelniki in druge merodajne osebe povsodi nasprotniki narodne ravnopravnosti. Ustavoverski liberalizem je pač povsodi skrbel le za se, za naroda pravice, za narodno ravnopravnost se nikdar zmenil nij. Zato je ist ustavoverski liberalizem leta in leta po vseh vplivnih uradih in po drugih javnih službah nastavljal le svoje najtoplejše privržence; prav naravno je, da vsi ti privrženci v svojih krogih najbolj zavirajo dejansko uresničenje narodne ravnopravnosti, da najbolj zavirajo izvrševanje namenov in sklepov premeškega Taaffejevega ministerstva. To se kaže povsodi po Primorskem, a tudi po drugih slovenskih pokrajinah nij dosti boljše, po nekodi celo še slabše.

Primorjani se nikakor ne moremo sprijazniti z onimi politiki, ki bi radi zvezo naredili mej Avstrijo in Italijo. Italijani so pri zdanjih razmerah in odnošajih naravni nasprotniki slovanskih prebivalcev Primorske dežele. V političnej revii in stiski se Avstriji sladka navihana Italija, a komaj bi zapazila priliko, zasadila bi brez pomišljeja smrtni nož našemu cesarstvu v srce. Kako močno zdej Italijanom prede in kako radi, preradi bi kot zavezniki se spravili z Avstrijo, priča zanimljiv članek, ki ga je „Nuova Antologija“, najimenitnejša revija italijanska, ravnokar prijavila. Italija, pravi nekdanji diplomat, je zdej osamljena mej evropskimi državami in sicer vsled slabe, napačne notranje politike, po katerej se nje vojska ne more močno razviti. Še več pa jej je škodila Irredenta, kajti Bismark je Avstrijo porinil v Bosno, ter jej zagotovil, da se jej od laške strani nij bati najmanjše sitnosti. A irredentovci so dalje rogovillili ter so proizročili toliko napetost, da so vsi merodajni diplomatje malo pred padom ministra lorda Beaconsfielda pričakovali gotovo vojno mej Italijo in Avstrijo. Bismark in Beaconsfield sta v onih dejanskih razmerah priznala Avstriji pravico, z Italijo začeti vojno. Le Gladstonovo ministerstvo je zavrlo to vojsko, za katero se je Italija uže oboroževala. Potem pojasnjuje prebrisani diplomat razmere italijanskega kraljestva s sosednimi državami, posebno s Francijo, kako jo ta povsod pritiska in celo v Afriki odrija, kjer so se italijanski državniki nadejali obširnega pridobitka.

V tej sili in stiski iščejo zveze z Avstrijo. A te zaveze nij moč skleniti, dokler se Italija ne odpove onim avstrijskim pokrajinam (Primorskeji in južnej Tirolskeji), katere bi jej irredentovci radi priklopili. Bismark to zahteva, a zahteva tudi, da Italija Avstriji prizna vse pridobitve in prenapredbe v orijentu ter tudi Francozom pripušča svobodno postopati v severnej Afriki. Prevažno je tudi, da dobro podučeni diplomat in pisatelj onega članka pri-

javlja, kako je uže minister Andrassy pri shodu cesarja Frana Josipa in kralja Viktorja Emanuela v Benetkah svaril, naj bi Italijani opustili vse težnje in svrhe napetih irredentovcev. Toliko „N. Antologia“. Tako se očitno priznava, da je italijanska vlada bila v ozke zvezi z irredentovci ter je pospeševala njih namere. Kar se je godilo za pokojnega kralja Viktorja Emanuela, godilo se je tudi po njegovej smrti ter se še zdaj godi. Zato se irredentovci zdaj očitneje, zdaj pa pohlevneje kažejo na površini državnega življenja v Italiji, prav tako, potrebuje za svoje namene nasproti inostranskim državam, zlasti nasproti sosednji Avstriji. Naše cesarstvo v teh razmerah ne more nikdar dosti varno postopati; najvarnejše bi pač bilo, ko bi mi v Primorski dobili namestnika odločnega kot je baron Rodić v Dalmaciji. Tak namestnik bi v desetih letih toliko prestrojil Primorsko, da bi jo celo irredentovci izbrali izmed nerešenih laških pokrajin, kakor so izmed njih uže davno izbrisali slovansko Dalmacijo.

Našim merodajnim krogom tako nepričakovana volitev v V. okraji naše okolice je napravila neizmerno zmešnjavo v političnem društvu „Edinosti“. A skoro da bi o tej borbi, ki je prav naravni nasledek nezdrave, prisiljene in osobne politike poklicanih in nepoklicanih matadorjev, ne bode poročal „Slov. Nar.“, ker je uže tako pristrigel moj dopis od 8. septembra, ki je omenil glavne stvari. Najbrže je sl. uredništvo to storilo, da se ne bi „Slov. Narodu“ in njegovemu toliko iskanemu dopisniku potikalo, da sejeta razpor mej tukajšnjimi Slovenci ter tako škodujeta narodni stvari v Trstu. A, za Boga! če dopisnik le objektivno poroča o razporu v društvu „Edinost“ in mej tem društvom pa listom „Edinost“, reči se pač ne more, da se je razpor. Lepa jedinstvo taka, če jedinstarji odborniki delajo ravno narobe, kot so prej z drugimi v odboru sklenili! In to iz gole trmoglavosti, da ne bi se uresničilo prorokovanje tržaškega dopisnika v „Slovenski Narod“! A s tem ne bodo ti veliki politiki prav nič dosegli, pokazali so le, da jim nij za stvar, za narodno stvar, ampak le za osobnost. Tako ravnanje bode le odbijalo prave narodnjake, kakor je ta pot odbilo dva najodličnejša zastopnika g. N. in g. M. A ker očitneje nečem govoriti, postavim naj tu sem le nekaj fakt, ki sama za se govoré. „Edinosti“ štev. 36. s svojim volilnim pozivom na prvej in dopisom na drugej strani: pa vender je 14 zbranih odbornikov soglasno sklenilo, katerega kandidata bodo priporočali! Volitev sama: Dr. Bizjak je dobil 102 glasova, druge (po „Tagblattu“: 52 glasov) je dobil g. Malalan, domač posestnik in trgovec na Opčinah; nekaj jih je dobil tudi Burgstaller. Tako se zdaj začne nove zadrege, moje besede se bodo pa vender izpolnile, ravno tako, kot so se izpolnile one o moledovanji kumice in pokrovitelja delavskemu podpornemu društvu Nr. I. Gorjé narodu, katerega vodita kratkovidnost in slepa strast!

V nedeljo popoldne so Openci bili napravili kaj lepo narodno veselico. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Posebno pohvalo moram zapisati pevcem in predstavljavcem vesele igre, ki ima polno res smešnih prizorov. A poslušalci in gledalci so bili tudi prav zadovoljni ter so svojo hvaležnost izražali z obilnim ploskanjem.

Iz Spodnje Šiške 12. septembra. [Iz v. dopis.] (Posojilnica.) Ravnokar razposlal je ustanovljajoči odbor „kmetske poso-

jilnice za ljubljansko okolico“ županom in drugim odličnim možem vabilo k večjemu shodu, katero se glasi tako-le:

„Odbor za ustanovljenje hranilnega in posojilnega društva za ljubljansko-vrhnjski okraj se je posvetoval in sklenil, da se naj napravi kmetska posojilnica, ki bo imela pravico, kakor hranilnice, denarje sprejemati na obresti in posojevati kmetskim posestnikom na osobni kredit brez vknjiženja ali tudi na hipoteke.

Odbor je določil pravila in se pri tem oziral na krajne razmere in potrebe.

Uljudno ste tedaj vabljeni, da pridete k shodu, kateri bode v nedeljo 18. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne pri županu gospodu Janezu Knezu v Šiški.

Tačas se bodo pravila potrdila in izvolilo ravnateljstvo in nadzorstvo, da se potem posojilnica vpiše pri c. kr. trgovinske sodnji in lahko začne svoje delovanje.

Odbor za „kmetsko posojilnico ljubljanske okolice“.

Županje: Martin Bavdek v Udmatu. A. Galé, graščak v Zgornji Šiški. Janez Knez v Spodnji Šiški. Tomaž Ločnikar na Viči. Anton Mazik v Šmarji. Luka Strah v Polji. Peter Lenassi na Vrhniki.“

Pričakovati je, da se bodo povabljeni v polnem številu udeležili tega shoda in s tem dokazali, da jim je tudi v resnici mar, da se našemu kmetu po mogočosti cenó pomaga s kreditom in da se tako kmet obvaruje pred oderuhi.

Dovalite mi, gospod urednik, da pri tej priložnosti omenim še neko drugo zadevo, ki je tesno zvezana s kreditom — da, na katero se prav za prav opira našega kmeta po ceni kredit, naj o tej zadevi spregovorim nekoliko z željo, da bi pri shodu zbrani možje se o tem posvetovali in storili tudi v tej smeri potrebne korake. Mnogozasluzni gospod dr. Vošnjak, kateri tolikanj deluje in vzbuja, da bi se hranilnica ustanovila, bode gotovo rad pripomogel, da se stvar na pravem mestu v pretres vzame.

V vašem cenjenem nedeljskem listu bral sem članek, v katerem pisatelj mej drugim izraža misel, da posojilnice, kakor so koristne, vender „najpotrebnejšim“ ne dajejo kredita, ako nij za posojeni znesek polne varnosti. Resnično je sicer to, ali od kod izvira, da posestnik, ako ima na primer uže nekaj dolga, njegovo posestvo pa je vender še veliko več vredno, ne dobi denarja, če ga potrebuje ali pa le proti oderuškim obrestim? — To izvira odtod, ker upniki do takih dolžnikov nobenega zaupanja več nimajo, ker jih uči skušnjava, da so le v premnogih slučajih prišli ob vse svoje premoženje. Zato naš premožni posestnik veliko rajši nosi svoje novce v ljubljansko hranilnico, akoravno dobi le 4 %, kakor da bi jih posodil po 5 ali 6 % svojemu sosedu. Pa zakaj to? Le zaradi tega, ker dolžniki, ako pride do prodaje, uničijo in pokončajo imenje, ne da bi branila gospodska in ne da bi se mogel upnik temu početju kaj ustavljati. Mirno mora gledati upnik, kako se mu ropa njegov pošteno posojeni denar, kako razdira dolžnik hišo, prodaja streho raz pohištve, vrata, okna, kako poseka hrib do golega, da, še celo sadno drevje, češ da bode upnik opeharjen in da bode premoženje menj vredno; dan prodaje pride, a ostalo nij nič družega, nego razvalina prej včasih lepega posestva, ostalo nij drugo upnikom, kot gola zemlja, a zemlja le zaradi tega, ker je dolžnik pokončati in opustošiti nij mogel. In to stori brez vsakega strahu, ne

brani mu nihče, ne kaznuje ga nihče! Žalostne so res te razmere, a resnične. V kratkem času prigodila so se tri taka brezvestna dejanja v ljubljanskej okolici in sosebno neko jako lepo posestvo z dobro urejenim mlinom (nekdaj „Tomaževo“ v Dolu) razdejal je gospodar tako, da je res bridko gledati čin tolike hudobnosti, katerega je pa izvršil dotični brez vsake kazni, kakor vsi drugi! In koliko je njemu to koristilo? Niti deseti del tega, kar je naredil škode, nij sebi stržil, svoje upnike pa je pripravil ob velike svote. Nij-li to prav rop na premoženje drugih pri belem dnevi, v zasmeh vsake pravice! Vprašam, kdo bode še hotel posojati svoj težko prisluženi denar, dokler dolžnik brez vsake kazni sme tako delati?!

Nujno potrebna bi bila tedaj ostra postava zoper taka dejanja, uže v interesu naših posodojemalcev, kajti ako bode premožnejši gospodar vedel, da posojene svote ne bode izgubil, rad bode posojal za nizke obresti svojim bližnjim, rajši ko denar nosil v ljubljansko hranilnico. Da se mi pa ne poreče, da je malo takih posestnikov, ki bi bili v stanu posojati, rečem le to, da je v ljubljanskej hranilnici naloženih do sedemnajst milijonov goldinarjev večinoma samo iz Kranjske in od teh n. pr. pride do tri milijone samo na loški okraj, ker so večinoma poljedelci. Ali ne govoré tukaj številke dosti jasno?!

Storite tedaj, vi možje, ki se boste zbrali jutri v naši prijazni Šiški, storite potrebne korake v ta namen, volite odbor, kateri bi izdelal prošnjo do deželnega zbora ali pa do ministerstva, in videli boste, da bode še najbolj pomagano našemu kmetu in da bode še najceneje in najhitreje dobival denar na posodo od svojih premožnejših sosedov, kadar ga bode potreboval, — če se upnikom da poroštvo, ki postavno varuje njihovo premoženje. *)

P.

Domače stvari.

— (Sedeži) za g. Hribarjevo predavanje o zgodovini češkega narodnega gledališča v Pragi (jutri ob 11. uri dopoldne) so na prodaj pri blagajnici banke „Slavije“, pri g. Kolmanu, pri g. Gebi in pri čitalničnem kustosu.

— (Javna tombola.) V g. Karingerjeve prodajalnici na mestnem trgu so uže izloženi v originalnej, jako ukusnej uredbi dobitke velike tombole, ki bode prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne poleg Zvezde na korist požarne naše brambe in ljubljanskega glasbenega društva. Denarji za dobitke so vsi spremenjeni v svetle zvezde, in glavna dva dobitka kažeta celó podobo repatic.

— (Umrli) je v četrtek po dolgem boleanji vsej Ljubljani poznati nekdanji učitelj c. kr. normalke, g. Martin Ivanetič v 86 letu svoje starosti. Pogreb bode danes popoldne ob 1/2 5. uri.

— (Slovenske gimnazijske abiturijente) opozarjamo, da bode začetkom prihodnjega semestra razpisana študijskega fonda ustanova z letnimi 252 gld. za medicince slovenskega jezika zmožne. Škoda bi bila, če bi se nobeden slovenski dijak ne oglasil za to ustanovo, kakor se je uže zgodilo.

— (Zborovala) sta sinoči ljubljanski mestni odbor ob 5. uri in kranjska trgovinsko-

*) Taka postava je uže izdelana in potrjena od poslanske zbornice in leži zdaj v gospodski zbornici, katera jo bode menda v prihodnjem zasedanju obravnavala.

obrtna zbornica ob 6. uri. Obširneje poročali bomo v prihodnjih številkah.

— (Iz Cerkljā) se nam od 15. t. m. poroča: „Včeraj ob 1/2 10. uri zvečer gorelo je zopet na Zgornjem Brniku. Pogorela je jedna sama hiša, katera je bila pri banki „Slaviji“ zavarovana. Sreča za celo vas, da nij bilo vetra. Ljudje so vsi prestrašeni, posebno Cerkljanci, ker vedó, kaj je ogenj. V našej fari je letos uže v petič gorelo. Bog pomagaj!“

— (Kobaridska čitalnica) prireja za jutri v nedeljo 18. septembra v Žganovej dvorani besedo po naslednjem vspredu: 1. „Hercegovska“, zbor s četverosplovom, J. Hajdrih. 2. Govor. 3. „Danici“, samospjev z zborom. 4. „Pevčeva kletev“, deklamacija, Cegnar. 5. „Venček narodnih pesnij“, J. Kocijančič. 6. „Gospod Čapek“, veseloigra v jednom dejanji. Po besedi domača zabava. Začetek točno ob 7. uri. Vstopnina 20 kr. Čisti dohodek je namenjen čitalnične knjižnici.

Dunajska borza 16. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	40	„
Zlata renta	94	—	„
1860 drž. posojilo	130	50	„
Akcije narodne banke	828	—	„
Kreditne akcije	353	20	„
London	117	70	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	35	„
C. kr. cekini	5	56	„
Državne marke	57	50	„

Zahvala.

Za obilo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše ljube hčere, oziroma sestre

Marije Tavčar,

kakor tudi za obilo udeležbo pri sprevedu in za darovane lepe vence, izreka dotičnim najsrčnejšo zahvalo

(528) **žalujoča rodbina.**

V Ljubljani, 15. septembra 1881.

Dva dijaka

se sprejmeta v popolno oskrb v hiši št. 1 v gledališke stolbi, prvo nadstopje (521—3)

Solske knjige

za vsa tukajšnja učiteljska, kakor tudi za kranjski gimnazij, najnovejše izdaje in antikvarne, trpežno vezane po najnižjih cenah imam v zalogi in ob enem zalogo **šolskih potrebščin** priporočam

J. Giontini,

(510—6) Mestni trg št. 17.

N. B. Kupei vseh knjig za jeden razred dobijo „knjižico za učence v Ljubljani“ zastoj.

2000 gld.

leško na leto zaslužijo **gostilničarji** in **kupčevalci**. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—44)

Hiša na prodaj.

V Prašah pri Kranji na prodaj je hiša št. 18., kjer je zdaj gostilna in prodajalnica, obokana. Hlev močno zidan. Zraven hiše velik sadni vrt; k hiši pripadati dve njivi 6 mernikov posetve. Hiša stoji pri cesti. Cena hiši je 1600 gld. — Več pove **Jože Vrhunec v Kranjske gori.** (524—1)

H. Ničman,

v Ljubljani, Stari trg, ima v zalogi vse (529—1)

šolske knjige,

kakor tudi vse druge **šolske potrebščine** ter jih priporoča p. n. roditeljem, učiteljem in dijakom.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Gostilna

z vsemi potrebnimi prostori, posodo in orodjem ter tudi nekaj zemljišča se odda s 1. oktobrom pod ugodnimi pogoji za tri leta v **najem**. Gostilna obsoji uže 20 let in leži v vasi tik okrajne vozne ceste. Natančnejše se zvě pri lastniku

Matevži Grudnu
v Hotedršici.

(527—1)

Podpisani učitelj plesu naznanja čestitemu občinstvu, da uči na svojem

plesišči,

Stari trg št. 15, I. nadstopje,

poleg mnogih drugih plesov tudi „Kolo“ in „Slovanko“. Za **otroke** odpre poseben kurz ob vtorkih in četrtek od 5. do 6. ure zvečer.

Z odličnim spoštovanjem

Kajetan Dolx,
učitelj plesu.

(516—2)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper **ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdelo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), zoper **kró v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pljačo, črve, oper bolezni na vraniol, jetrah in zoper zlato žilo.**

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: **Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker**, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—3)

Fin med v satovji

dobiva se pri

(526—2)

Oroslavu Dolenci v Ljubljani.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,

pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajo črve in kisline. Davci in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar **g. J. Svoboda** v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—33)

PREVIDNOST!

„Brzi tiskár“

D. R. P. št. 14.120.

je **jedini patentirani** prepisovalni aparat s pomočjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po suhem potu brez tiskalnice skoro neomejeno število **jednako ostrih, globoko črnih** (tudi pisanih), **nespremenljivih** pesnetkov, ki tudi **jedini** v celem svetovnem poštnem društvu uživajo **poštno prednost**.

„Brzi tiskár“ preseza za mnogo vse dozdanje prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraphie etc., doseže autograph. tiskalnice glede izvrševanja, preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede priprostosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnicama pločama:

Štev. 1, 25/32 cm., Štev. 2, 28/40 cm., Štev. 3, 40/50 cm.,

a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—,

incl. odpošiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj **gratis** in **prosto**.

Liberec, Češka.

(467—5)

Steuer & Dammann.

NAJBOLJŠI PAPIR ZA CIGARETE JE LE HOUBLON

FRANZOSKI IZDELEK.

!! SVARI SE !!

PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje **LE HOUBLON** in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Proprietas du Brevet.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.

(153—12)

Umrli so v Ljubljani:

12. septembra: Marija Tavčar, čuvajeva hči, 20 let, Ulice na grad št. 12, za jetiko.

V deželnej bolnici:
13. septembra: Janez Alilim, gostač, 48 let, za jetiko. — Janez Stalž, gostač, 69 let, za slabostjo.

Za jesensko saisono.

Najnovejše

dežne plašče za otroke, deklice in gospe, jacquete, paletote in manteauxe

v velikej izbirk po zelo nizke ceni prodaje

Hugo Fischer, (522—2)

v Ljubljani, Prešimov trg.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.